

Sygn. akt III PSK 64/21

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa J. B.
przeciwko Parkowi Narodowemu [...].
o zapłatę odszkodowania,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 27
kwietnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.
z dnia 9 grudnia 2019 r., sygn. akt VII Pa (...)

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Ś. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 22 listopada 2018 r. w całości w ten sposób, że zasądził od strony pozwanej Parku Narodowego [...] w K. na rzecz powoda J. B. kwotę 17.812,50 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z przepisami wypowiedzenie umowy o pracę, zaś dalej idące powództwo oddalił.

Sąd Okręgowy wskazał, że w rzeczywistości u strony pozwanej doszło do zmniejszenia zatrudnienia w grupie pracowników obwodów ochronnych w ogóle, a nie tylko w zakresie stanowisk Konserwatorów Obwodów Ochronnych, skoro obowiązki te przejął tylko w części (jako ogólnie koordynujący) Nadleśniczy, a w pozostałym zakresie tak naprawdę przejęli te obowiązki Leśniczy Obwodów

Ochronnych. W istocie zatem nie chodziło o likwidację stanowisk koordynatorów ale o zmniejszenie zatrudnienia wśród pracowników zatrudnionych w obwodach ochronnych. Nie sposób bowiem stwierdzić aby powód czy pozostali koordynatorzy zajmowali tego rodzaju specyficzne, szczególne, jednostkowe stanowiska, skoro czynności wykonywane w ramach tego stanowiska zostały w kształcie praktycznie niezmiennym przeniesione na pracowników, którzy wykonują je jako Leśniczy Obwodów Ochronnych. To oni rozpoczęli bezpośrednie nadzorowanie pracy podległych im leśniczych i podleśniczych i w konsekwencji wykonywali te obowiązki, które wcześniej wykonywali Koordynatorzy, w tym powód. W ocenie Sądu Okręgowego zatem strona pozwana winna dokonać typowania do zwolnienia w ramach stanowisk pracy w poszczególnych obwodach ochronnych, bo tylko tam doszło do zmniejszenia zatrudnienia. Porównanie pracowników winno zostać dokonane w oparciu o ustalone kryteria, które to kryteria i wyniki ich zastosowania winny być pracownikom znane. W szczególności powód w oparciu o dokonane mu wypowiedzenie powinien powziąć wiedzę, z jakich przyczyn tylko jego jednego dotyczyło zwolnienie, podczas gdy u strony pozwanej zatrudnionych było łącznie trzech koordynatorów, a dotychczasowe ich obowiązki pełnią leśniczy. Zważył, że jeden z koordynatorów został awansowany na nowo powstałe stanowisko Nadleśniczego, drugi zaś objął - także nowo powstałe - stanowisko Kierownika Szkołki Leśnej. Okoliczność, że wskazani pracownicy byli objęci ochroną związkową nie miało w ocenie Sądu Okręgowego w tej konkretnej sytuacji znaczenia.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 60 k.c. w zw. z art. 300 k.p. przy zastosowaniu przepisów art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych przez ich niezastosowanie skutkujące błędnym przyjęciem, iż pozwany nie zastosował typowania do zwolnienia w ramach wdrożonej zmiany struktury organizacyjnej, związanej z likwidacją stanowisk konserwatorów ochronnych, podczas gdy wola pozwanego manifestowała się w tym zakresie okolicznością, iż poza powodem, dwaj pozostali konserwatorzy obwodów ochronnych korzystali ze szczególnej ochrony związkowej, którą nie był objęty powód.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, albowiem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Istotnym zagadnieniem prawnym wymagającym zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy jest, zdaniem skarżącego, wskazanie, czy pracodawca, będący państwową osobą prawną funkcjonującą w oparciu o przepisy szczególne (jako park narodowy, podstawa działania ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) zmuszony jest komunikować pracownikom stosowane przez siebie kryteria doboru osób przeznaczonych do zwolnienia w związku ze zmianami organizacyjnymi, jak również to, czy komunikowanie tych informacji jest obowiązkowe, niezależnie od wskazania przyczyny w dokumencie o wypowiedzeniu zatrudnienia i czy jest zobowiązany to zrobić także w sytuacji, gdy pozostałym pracownikom typowanym do zwolnienia przysługuje szczególna ochrona przed rozwiązaniem stosunku pracy. Zdaniem pozwanego aprobowanie stanowiska przyjętego przez Sąd drugiej instancji sprowadzałoby się w istocie ze zrównaniem w sferze skutków prawnych niekwestionowanego obowiązku wskazywania przez pracodawcę pracownikowi zatrudnianemu na czas nieokreślony rzeczywistej przyczyny wypowiedzenia z kreowanym obowiązkiem wskazywania i informowania o kryteriach doboru pracowników do zwolnienia w ramach wdrażanej zmiany struktury organizacyjnej pracodawcy będącego państwową osobą prawną. Za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej przemawia z kolei uznanie zasadności wskazanej podstawy kasacyjnej polegającej na naruszeniu przepisów prawa materialnego. Mając na uwadze sposób sformułowania podstawy kasacyjnej, za zupełnie błędny uznać należy sformułowany w zaskarżonym wyroku pogląd prawny Sądu odwoławczego: „Okoliczność, że wskazani pracownicy byli objęci ochroną związkową nie ma zatem w tej konkretnej sytuacji znaczenia”. Wymaga podkreślenia, iż właśnie zacytowany, błędny pogląd uznać należy za determinujący rozstrzygnięcie o przedmiocie procesu przez Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis nr 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis nr 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15, LEX nr 2080880). Innymi słowy istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). W rozpoznawanej sprawie skarżący sformułował zagadnienie prawne bez wskazania przepisów prawa, na gruncie którego się ono ujawniło.

Chybiony jest również zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można

dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001 nr 10, poz. 156). W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wykazał istnienia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W pierwszej kolejności zauważyć należy, że w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazał jakichkolwiek argumentów prawnych, świadczących o tym, dlaczego zarzucane uchybienia mają jego zdaniem kwalifikowany charakter. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że w wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 36/18, LEX nr 2508116; z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120). Wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” winien znaleźć się w uzasadnieniu wniosku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 127/17, LEX nr 2496323). O tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2018 r., II UK 277/17, LEX nr 2490632). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie został wykorzystany dorobek orzecznictwa i doktryny w zakresie warunków prawnych, jakie muszą zostać spełnione, aby można stwierdzić spełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przepisu tego nie wystarczy tylko powołać, lecz trzeba mieć na uwadze, że dąży się do wzruszenia prawomocnego orzeczenia sądowego przez zastosowanie nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Ponadto łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, budzi poważne zastrzeżenia. W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów)

generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt. 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt. 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990). Co jest sporne nie może być oczywiste (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, LEX nr 2159122; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2014 r., V CSK 383/13, LEX nr 1771724).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.